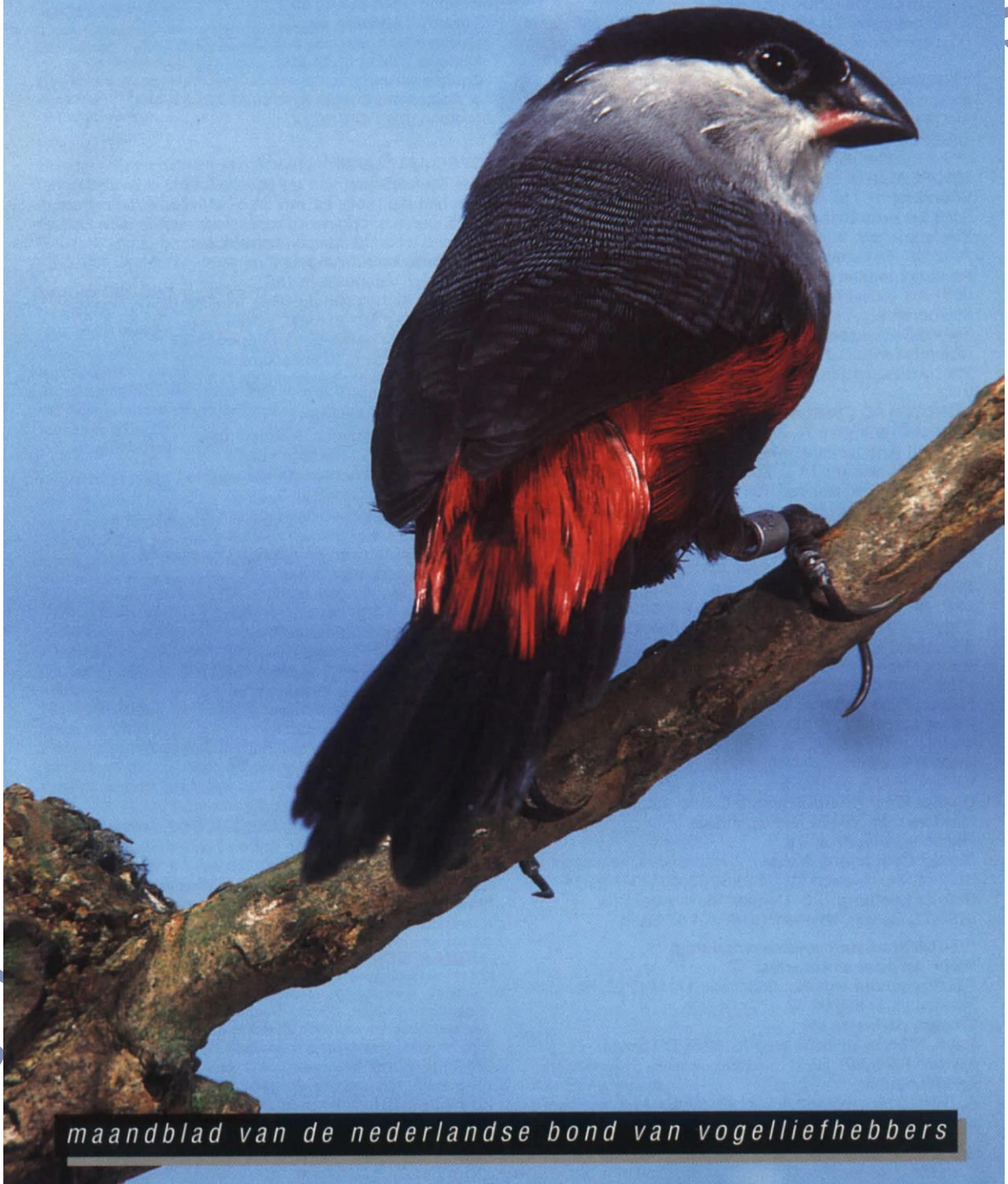

Onze Vogels

58e jaargang no.7, juli 1997

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

osel

De

De kweek van de

Het was begin juni toen mijn vogelmaatje

Ton de Munnik mij belde met de mededeling dat hij contact had gehad met de heer Van de Sterren uit Reuver.

Hij vertelde hem dat hij uit een zending nonastrildes een aantal zwartkapastrilden had geselecteerd, die hij voor ons apart wilde houden.

Als we maar niet te lang wegbleven.

We besloten er het eerst volgende weekend heen te rijden. Het is wel een flink eindje toeren, maar dat hadden wij er wel voor over.

Na een voorspoedige reis zijn we bij V.d. Sterren aangekomen en werden we meteen naar de vogels geloodst.

En daar zaten ze dan, zeven echte zwartkapastrilden, vogeltjes waar je al jaren naar op zoek bent. Als je die zo ziet zitten, in prima conditie, dan geloof je je eigen ogen niet.

Volgens de importeur, die net zoveel liefhebber als handelaar is, kwamen ze uit een gebied in Zaïre waar alleen de nominaatvorm voorkomt en dat is *Astrilda atricapilla-atricapilla*.

Het zijn veel op de nonastrilde gelijkende vogeltjes. Al zijn ze in het geheel wat donkerder en is het rood aan de flanken veel uitgebreider. Voor verdere beschrijving van de kleur en ondersoorten kan je heel goed terecht in "Onze Vogels" 1978 blz. 542 met de tekst van Luk Praet en dat is een duidelijke beschrijving, ook wat snaftekening betreft. Want die is toch duidelijk anders dan bij de nonastrilde.

Toen we daar zo voor die kooi stonden, moesten we nog uit zien te zoeken wat het verschil is tussen man en pop. Nou, dat is echt niet eenvoudig, maar na lang turen en vergelijken kwamen we tot de ontdekking dat er enkele tussen zaten waarvan de wang lichter en de onderstuit wat donkerder was. We hebben het er maar op gehouden dat dat de mannen zijn. Met het uitvangen werden we uitstekend geholpen door de dochter des huizes. Die was echt vingervlug, want met haar blote handen was dat voor haar geen enkel probleem en wij kre-

gen ze klokgaaf aangereikt. Voor Ton werden er twee uitgezocht waarvan we dachten dat het zeker een span moest zijn.

De andere vijf heb ik maar meegenomen, want voor een zo zeldzaam vogeltje konden we ze voor een sportief prijsje meekrijgen.

Wij met onze nieuwe aanwinst naar huis

Thuis aangekomen werden de vijf nieuwelingen in een ruime kooi geplaatst, flink wat voer en een open badschotel op de bodem. Vooral die open badschotel was naar hun zin want die werd verschillende keren achter elkaar leeggehoofd, waarna ze zich uitgebreid hebben zitten poetsen.

De volgende dag waren de kleuren toch wel wat helderder geworden. En na de beestjes nog eens goed bekeken te hebben hield ik het er op dat het twee mannen en drie popjes waren, wat natuurlijk een ideale samenstelling zou zijn. Zo heb ik ze toen een week of drie in een kooi gehouden om te kijken of er soms nog verborgen gebreken voor de dag zouden komen, maar gelukkig bleken ze in prima conditie.

Ondertussen had Ton zijn stelletjes al bij elkaar geplaatst in een ruime vlucht. En die waren al aan het slepen en nestelen gegaan. Een bewijs dat ze het prima naar hun zin hadden en kerngezond waren.

Zwartkapastrilde

Ook ik heb toen een stel in een vluchtje gedaan. De ruimte is ±80 cm. breed, 125 cm. diep en 200 cm. hoog. De achterwand is helemaal bekleed met coniferen, takken en brem. De achterste helft van de bodem is een plantenbak met verschillende planten. De man had het daar best naar zijn zin, hij baltste met grashalmen in zijn snavel dat het een lieve lust was, maar het popje wilde nergens van weten. Na een dag of acht kwam daar geen verbetering in en is het popje uitgevangen. Het tweede popje werd erbij gezet, maar dat bleek geen verbetering, want toen ze na een week nog niets van het baltende mannetje wilde weten heb ik ook dit popje weg gehaald en nummer drie maar geprobeerd. En dat was liefde op het eerste gezicht, de man begon gelijk te baltzen en binnen enkele minuten werd er gepaard.

En dan hoop je dat alles verder ook zo vlot gaat, maar dan komen er verschillende vragen op je af zoals:

- Waar nestelen ze mee?
- Waar nestelen ze in?
- En welk soort nest bouwen ze?

Maar omdat de man een duidelijke voorkeur voor grashalmen bleek te hebben ben ik de polder ingegaan. En daar vond ik grashalmen waar alle zaad uitgewaaid was en al helemaal geel gekleurd. Daar heb ik flinke bossen van gesneden en dat de vogels voorgezet. Nou, dat bleek een schot in de roos te zijn, want nog die zelfde dag was er een duidelijk begin van een nest waar de volgende dagen flink aan gewerkt werd. Het werd een bolvormig nest met een insluiting van ±15 cm. schuin omhoog.

Maar toen ik dacht dat het nest ongeveer klaar was, begonnen ze hele bossen uitgeplozen sisaltouw naar binnen te slepen. Dit uitgeplozen sisaltouw hadden ze voor die tijd niet aangekeken. Met dit materiaal werd zowel de nestbol als de insluiting zorgvuldig gestoffeerd, zo stevig zelfs dat er als het ware een heel nieuw nest werd gebouwd. En van de grashalmen waar het nest eerst uit bestond werd een hanennestje boven op de sisaltouw gebouwd.

Inmiddels was het 22 juli en er was 's avonds aan het popje te zien dat er een ei op komst was: de stuit wat om-

hoog en de vleugelpunten iets naar beneden. De volgende vier dagen vertoonde het popje hetzelfde gedrag. Omdat er nu eieren moesten zijn werd het menu flink uitgebreid. Zo kregen ze onder andere watervlooien, fruitvliegen, maden, witte en rode muggenlarven, diepvries pinkiemaden en buffalowormen. Daar werd flink van gegeten maar mierenpoppen die ik ze ook elke dag voorzette wer-

den niet genomen. En juist dit voer wordt door de meeste Afrikaanse prachtvinkjes graag gegeten.

Op 27 juli vloog het popje door de volière en zag er nogal plakkerig uit. Ik vreesde dat het niet helemaal goed zat. Maar zo'n nest te controleren is niet eenvoudig. Ik heb het nest aan de bovenkant open gemaakt en toen bleek er één ei stuk te zijn gegaan.

usel

De

I De kweek van de Zwartkapastrilde

Het was toch een ei met een gewone dikke schaal, maar nu zat het hele spul aan elkaar gebakken.

Van de vier eitjes heb ik er nog twee heel uit kunnen krijgen en onder de kraan met lauw water schoon gemaakt.

De twee eitjes heb ik bij de nonastrilden ondergelegd want die waren precies tegelijk aan de leg gegaan als de zwartkapjes. De nonastrilde hadden drie eitjes, maar toen ze er ineens vijf hadden, broedden ze toch rustig door. Toen ik na een dag of zes de eitjes schouwde, bleken er maar drie bevrucht te zijn. En omdat ze zelf drie eieren hadden, reken je er op dat de Zwartkap eitjes niet goed waren.

Op 12 augustus was aan de gedragingen van de ouders te zien dat er jongen moesten zijn. Bij controle lagen er ook inderdaad drie jongen in het nest. 's Morgens 19 augustus zijn deze geringd met 2mm ringen. Bij het voeren op 4 september vlogen er

twee jongen uit, allebei duidelijk nonastrilde, maar vol verbazing zag ik even later dat de derde toch een zwartkapje was. Het vogeltje was veel donkerder dan een nonastrilde.

Ondertussen had het span zwartkapjes ook niet stil gezeten. Ze hadden het nest weer helemaal gerenoveerd. Op 11 augustus werd waarschijnlijk het eerste ei gelegd en aan het popje te zien werden het er vier of vijf. Ik wist het echt niet zeker, want om te controleren moest ik het nest openen en dat deed ik liever niet. Vermoedelijk werd op 16 augustus met broeden begonnen en dus moesten er rond 30 augustus jongen zijn.

Ik ben vanaf die tijd allerlei graszaden gaan voeren, zo uit de natuur geplukt, waarvan de eerste dagen het zogenaamde straatjesgras verreweg de voorkeur had. Maar na een dag of vijf ging de belangstelling over naar maaigrassoorten, daar plaatste ik een flinke bos van in een glazen pot. De

oudervogels kropen daar dan helemaal tussen om zo aan het benodigde voer voor hun kroost te komen.

Op 8 september heb ik het nest toch geopend om de jongen te ringen maar ik was helaas aan de late kant. Met veel moeite kon ik er vier ringen met 2,3 mm ringen. De vijfde vliegt nu ongeringd rond. Op 22 september zijn ze allemaal uitgevlogen. Het waren toen al vliegvlugge vogeltjes met een heel kort staartje. Ze hadden al wel een rode stuit maar misten alle rood op de flanken en voor de rest zijn het wat doffere uitgaven van de oudervogels. Inmiddels vliegt ook het twee broedsel uit. Maar het vreemde daarvan is dat ze van het tweede nest veel minder werk maakten dan van het eerste. Het was nu een gewone bolvorm met een vrij wijde invliegopening en helemaal zonder insluipgang. Zo werd het controleren en ringen een stuk eenvoudiger.

Dit zijn mijn ervaringen met dit vreemde en zeldzame vogeltje, waar ik heel veel plezier aan beleefde en waarmee ik op "Vogel '97" in Breda de Oorkonde zeldzame kweek behaalde. Ook had ik het genoeg om ze als eerste te tonen op de wereldshow in Reims. Maar dat verliep minder gunstig, want tijdens de show werd ik gebeld door een vogelvriend uit België met de mededeling dat er van de vier maar drie vogeltjes te zien waren. Bij het afhalen van de vogels vermoedde mevrouw Bart dat er één doodgegaan was. Maar omdat het de gewoonte is dat je de ring krijgt toegestuurd als er een vogeltje afvalt en ik nog steeds geen ring heb gezien zullen we het beestje maar als vermist beschouwen.

Tekst: Piet Kraan
Foto's: Cees Scholtz.

NATUUR PRODUCTEN

Voor een optimale gezondheid

Herba Bird, 's - Hertogenbosch, Telefoon (073) 621 60 39 • Kruidentincturen - Propolis - Etherische oliën - Knoflook enz.

Over Kanaries gesproken

ZANG • KLEUR • POSTUUR

De Harzerkanarie vervolg

Volgens mijn mening is dat ook de oorzaak dat de kloektoeren over het algemeen de laatste tien jaar in kwaliteit achteruit zijn gegaan.

In de achter ons liggende jaren is de kloektoer veel te vaak beschouwd als een bijgevoegde smaakmaker in het harzerlied. Al kreeg je voor kloektoeren (afgezet of rol) maar vijf punten, dat scheelde toch maar fijn twintig punten op een stam. Als u nu eens over de hele linie zo zou gaan kweken, wat zou er dan van het harzerlied terecht komen? Wat zou u denken van het kweken met mannen met een waardering van 7 punten voor holrol, 8 punten voor knor, 5 punten voor holklengel en fluiten?

De meeste kwekers zouden, als ze hoorden dat een collega dat deed, op hun voorhoofd wijzen en de kweker die dat deed op die manier inschatten. Waarom dan wel met de kloeken? Ik denk dat dit gedaan werd omdat de kloek -ook al was hij dan minder waard-zich niet liet verdringen, zich liet horen met een waardering van enkele punten in het lied, maar wel te meerdere glorie van het punten-aantal op de keurlijst. En wij hebben allen tezamen misschien wel gestreefd naar de veredeling van het Harzerlied, maar niet ten opzichte van de kloektoeren. Wij hebben die toer behandeld als een "stiefkind" en hem bewust of onbewust verguisd en hem in besprekingen, lezingen en vergaderingen naar beneden gehaald met de woorden; "klakkers, slaggers en hakkers" en dergelijke benamingen. Daarbij werd dan bedoeld op vlakke of slagtoeren. Daarom kweekten wij dan bijvoorbeeld niet met neuzige holrollen om daarvan de nateelt uit te schelden?

Om de grote variatie in de vorm en de uitingen van de kloektoeren hebben wij natuurlijk ook ruimte voor een grotere verscheidenheid aan fouten. Maar zoals de oude kwekers reeds schreven, laten wij eerst eens beginnen met het kweken met vogels die diepe holkloeken brengen, of kloekrollen op oe of o. U zult zeggen: "Maar die zijn er niet veel!" U heeft gelijk maar probeer die er wel zijn op te sporen. U moet ze in dit geval gelijk stellen met bedreigde diersoorten. Een

vogel met een goede kloektoer is goud waard als wij die toer tenminste willen veredelen. De ouderen zullen zich de tijd nog wel herinneren toen de mogelijkheid bestond dat men voor kloektoeren 15 of zelfs 16 punten kreeg. En zulke kloeken waren een groot en goed deel van het harzerlied. Zij klonken prachtig en gaven aan het lied een geweldig mooie variatie. Het is nu geboden om te kweken met die goede kloekvogels die er nog zijn. En dan de nateelt streng en scherp selecteren, zodat alleen de goede kweekvogels overblijven. Dat zullen er in het begin niet zoveel zijn. Maar met goed nadenken en het toepassen van een goed doordachte kweek, zal het nu nog niet te laat zijn. Over enkele jaren zullen wij dan weer meer horen van de machtig klinkende kloektoeren van weleer. Die zullen dan weer zeker op hetzelfde niveau liggen als de tegenwoordige holklingels en fluiten en de mogelijkheid van een voortreffelijke kloek kennende, misschien wel op een nog hoger niveau.

Als je op zee bent, met mistig weer, dan hoor je steeds van de vuurtoren een waarschuwingssignaal voor schepen. Dat signaal is regelmatig te horen en bestaat uit een sombere monotone toon, steeds op diezelfde manier gebracht. De weersomstandigheden en het sombere eentonige geluid van het waarschuwingssysteem zijn niet opwekkend. Maar als dan de mist verdwijnt en je hoort het carillon van een nabij gelegen kerk dan hoor je een waterval van klanken losbreken en een ieder die dat hoort wordt er door opgemonterd. Hoe kwam het nu dat dit zo'n groot verschil maakt met het geluid van de eerder gehoorde misthoorn? Het antwoordt kan alleen zijn: "Omdat het lied van het carillon meer verschillende tonen bevatte". Door de grotere variatie klonk het geheel veel mooier.

En zo is het ook met het harzerlied. Als het u lukt om de kloektoeren weer te brengen op het zelfde niveau als het vroeger was, dan heeft u met recht het lied van de harzervogel veredeld. En dat staat toch in ons vaandel. Dan zal die stam met die diepe kloektoeren ook winnen aan klank en inhoud. Gaan wij dat lied vergelijken met het lied van de zogenaamde vijftoerenvogel: holrol, knorren, fluiten, holklingels en klingeltoeren, dan zal

het lied van de vijftoeren-vogel gelijk staan met de misthoorn. En dat lied met de uitstekende kloektoeren als het geluid van het carillon!

Dit is misschien wel wat bout gesproken, maar ik schrijf dit om het verschil aan te duiden. Ik weet ook best dat de z.g. viertoerenvogels ook prachtig kunnen zijn, met hun ontroerende holrollen en holklingels. Er zijn kwekers die hun vogels niet anders zouden willen.

Bij de Nederlandse Bond van Vogel liefhebbers is onlangs besloten om de kloeken in alle vormen te verdelen in roltoeren en afgezette toeren. Deze beide soorten kunnen nu gewaardeerd worden met maximum 18 punten. Ook de klingels en de klingelrollen worden nu ieder gewaardeerd op maximaal 6 punten. Om iedere gebrachte toer te waarderen is een goede gedachte geweest. De reeds jaren bestaande 90 punten grens is verleden tijd: de waardering naar boven is niet meer aan die 90 puntengrens gebonden. Met de splitsing van die toeren is niet meer te verhinderen dat de zogenaamde kloektoeren vogels veel hoger gaan scoren dan de z.g. viertoerenvogels. En wat nu te doen om een ieder zijn hobby te laten beleven zoals hij dat wil? Internationaal is er door de afgevaardigden van alle betrokken landen een overeenkomst gesloten betreffende de waardering op C.O.M.-niveau. De kloekrollen kunnen daardoor op een C.O.M.-wedstrijd maximaal 6 punten krijgen. De indruk kan geen punt meer krijgen, want die is vervallen.

En nu de klap op de vuurpijl

Dit systeem is toegepast op de laatste C.O.M.-wedstrijd in Reims. De hoogste stam kwam maar op 317 punten. Die vogels waren daar allen te laag gewaardeerd om in aanmerking te komen voor de normen die bestaan voor goud, zilver en brons. Dat is jammer, vooral voor een C.O.M.-wedstrijd. En wat zou er dan gebeuren als er een stam meedeed met kloeken en kloekrollen? Dan zouden de viertoerenvogels, veelal Duitse vogels, nooit meer aan de bak komen.

Daarom zou het mijns inziens gewenst zijn om op alle grotere wedstrijden en misschien ook wel op de kleinere twee klassen in te voeren. Een klasse van niet-kloekvogels en een

klasse met kloektoerenvogels. Misschien ben ik er met die gedachte wel naast. Maar u zult het met mij eens zijn dat het tegenwoordig toegepast systeem een irritatie opwerpt voor een groot deel van de kwekers. Als wij de waardering van holrollen en de knorren steeds maar opschroeven om de viertoerenvogels toch een bepaald aantal punten te kunnen geven, is dat niet goed. Wij moeten de toeren waarderen voor wat ze waard zijn. Wij moeten voor een voldoende toer geen waardering geven gelijk aan de waardering van een toer in het goede, want dat kan niet goed zijn. Als wij die weg gaan bewandelen dan is het maximum van 27 punten voor hoofdtoeren binnenkort te weinig en zal dat getal van 27 weer opgevoerd moeten worden. En dan is het hek van de dam en waarvoor eigenlijk? Wilt u eens over mijn woorden nadenken?

H. Koster

“DE PASTEL FACTOR”

De PASTELFACTOR is omstreeks 1957 ontstaan. Door selectieve kweek, kennis, stamkweek en verervingen vast te leggen is ontstaan wat we nu heden ten dagen normaal vinden.

De pastelfactor (2e reductiefactor)

De werking bestaat uit het reduceren van de eumelanine korrels, en voornamelijk die welke zijn gelegen in de bestreping van onze vogels. Zowel zwart als bruin eumelanine. Het effect hiervan is dat de tekening lichter van kleur wordt. Iets simpeler gesteld zou men kunnen stellen dat bv een vogel uit de zwartreeks 1000 melanine korrels zou bezitten en een vogel met de 2° reductiefactor nog maar 500. Dit is natuurlijk alleen een voorbeeld om u duidelijk te maken wat deze factor doet. In de praktijk zal dit zeker niet opgaan. De vogels die drager zijn van deze factor zijn zullen dus een erg vervaagde tekening laten zien. Als men nu een vogel neemt uit de zwartreeks dan heeft de zwartheid van de tekening erg ingeboet en is dit grijsachtig zwart geworden; zelfs iets smaller van bestreping.

Men kan in het kort het volgende stellen

- 1 - De pastelfactor is ontstaan door de 2e reductiefactor.
 - Geeft een vermindering van zwarte en bruine eumelanine.
 - Werkt voornamelijk op de gehele bestreping van de vogel.
 - Geeft als beeld een enigszins verzonken en minder afgelijnde en vervaagde indruk.
- 2 - De vererving is geslachtsgebonden.

Opmerking

De pastelfactor komt in zeer veel gradaties voor en zal dus verschillen van vogel tot vogel.

DE AGAAT PASTEL

Ook deze vogel laat duidelijk de invloed van de pastelfactor zien. Van de agaats tekening resteren alleen nog fijne grijzige streepjes welke iets minder onderbroken en afgelijnd zijn. Maar ook hier zijn verschillen goed waar te nemen.

Dus korte, fijne, volledige en regelmatig onderbroken grijzig-zwarte bestreping doorlopend in rug en flanken.

Enkele voorkomende fouten

- Opgebleekte en uitgeloopte pennen.
- Baardtekening onduidelijk of te vaag.
- Bestreping te breed en niet onderbroken
- Erg lichte flanken.
- Te veel bruin aanwezig.

DE BRUIN PASTEL

Hier wordt het bruine eumelanine zodanig gereduceerd, dat de tekening een vloeiend geheel gaat vormen met het niet gereduceerde phaeomelanine. Hierdoor ontstaat een bruine vogel, welke een mooi bruin vloeiend geheel vormt. Het bruine phaeomelanine is nu door de pastelfactor erg mooi samen gevloeid voor de schimmels. Er is zeker geen sprake meer van tekening. De man zal nog iets bestreping laten zien. Het zullen hier dan ook de poppen zijn die de mannen op de TT de loef af zullen steken. De intensieve exemplaren bezitten wel streepjes. Zie voorkomende fouten in de standaard bij intensieve.

Enkele voorkomende fouten

- Opgebleekte en uitgeloopte pennen.
- Bruintint te hard; vloeit te weinig.
- Te bruin geheel, grondkleur geheel overdekt.
- Te weinig flanktekening.
- Schimmelsporen bij de intensieve vogel.

DE ISABEL PASTEL

Bij de isabel is het bruin sterk verminderd. Als we hier nu ook nog de pastelfactor op los laten, zal het geheel voor de schimmels samenvloeien met het reeds gereduceerde bruine phaeomelanine. Daardoor ontstaat een vogel met een zacht creme-kleurige waas, verdeeld over het gehele vogellichaam. Ook de kop, buik en flanken moeten voorzien zijn van deze kleur zonder een enkel spoor van tekening waar te nemen. Er zal hier wel een verschil zijn van uiterlijk tussen de schimmel- en de intensieve vogels; ook tussen de man en de pop.

Enkele voorkomende fouten

- Opgebleekte en uitgeloopte pennen.
- Nog bestreping op het rugdek.
- Te bleke contouren (bij schimmels)
- Het geheel is te weinig ineen gevloeid.

Zo ziet u dat ook bij deze factor u erg goed en zorgvuldig te werk moet gaan tijdens het koppelen, en ook alle eigenschappen goed op moet schrijven in uw kweekboek. Zeker als de pastelfactor te sterk gaat werken zullen de vleugel- en of staartpennen sterk uitlogen. Dit wordt gezien als een zeer storende fout. Ik hoop beste sportvrienden, dat ik bij u de pastelfactor wat heb toegelicht. Misschien wordt hij door meerdere kwekers eens wat vaker gebruikt. Want met deze factor in combinatie met andere factoren ontstaan er prachtvogels.

SUCCES MET DE PASTELLEN

van Gils Wout.

Naschrift redactie

De pastelfactor bij de kanarie reduceert ook phaeo melanine. “Pastelfactor” en “2e reductiefactor” zijn twee benamingen voor dezelfde factor. De pastelfactor is dus niet ontstaan door de 2e reductiefactor.

isabel

De

Prima papegaai

voor klein behuisde liefhebbers

De familie van de geslacht *Forpus* bevat een aantal soorten met ondersoorten. Enkele hiervan wil ik wat nader toelichten naar aanleiding van kweekervaringen die ik met deze soorten heb opgedaan.

Het zijn soorten die kleinbehuïsd gehouden kunnen worden, en één van de weinige soorten kromsnavels die niet luidruchtig zijn. Zij zijn maar 11 tot 14 cm. groot. Ik kweek ze prima en broed in kooien van 35 bij 40 cm. Hun geluid lijkt meer op fluiten dan op krij-

sen of schreeuwen. Het zijn echte dwergpapegaaitjes en geen parkieten omdat ze een brede korte geronde staart hebben.

Dus beste mensen een ara is dus geen papegaai maar een parkiet want hij heeft een punt toelopende staart.

De bekendste is het Grijsrugdwergpapegaaitje. Persoonlijk vind ik het één van de mooiste van dit geslacht. Hij behoort trouwens tot de makkelijkst te kweken soort en is qua prijs eveneens het goedkoopst. Doordat er met deze soort het meest gekweekt wordt zijn hier dan ook de meeste mutaties opgetreden, wat werkelijk en echte aanwinst in deze hobby is. In dit artikel beperk ik mij tot de wildvorm, omdat in mijn ogen goede wildvormvogels de basis zijn voor goede mutanten. Het zijn vogels welke op de TT prima kunnen scoren, mits ze in goede conditie voorgebracht worden. We moeten proberen ze zo contrastrijk mogelijk te krijgen. Hierbij moeten de kweekvogels wel aan een aantal eisen voldoen, willen we goede TT vo-

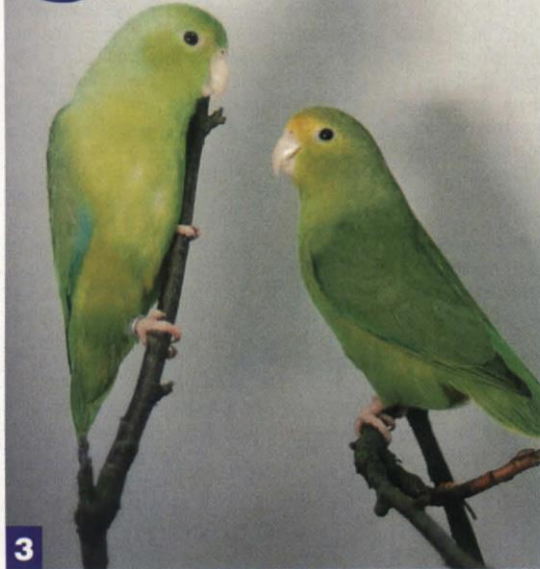
gels kweken. Zo moeten we ons richten op de kweek van óf goede mannen óf goede poppen. Op twee paarden wedden is meestal geen succes. Ik zal u uitleggen waarom.

Als we de man op foto 1 nemen, dan zien we hier een vogel welke onder een contrastrijke vogel valt, met een prima model en formaat. Als we kijken naar de scherpe afscheiding tussen het licht groene masker en de donkere grijsblauwe borst, dan is dit het voorbeeld van een goed TT exemplaar. Soms zien we wel een goede man maar met de nodige foutjes. We zien soms dat het lichtgroene masker uitvloeit in de borst waardoor de man veel minder contrastrijk is en dus minder op een TT zal scoren. Ook is de borstkleur minder diep grijsblauw.

Een man kan duidelijk een te kort aan blauwstructuur hebben, dit compenseer ik door een pop te gebruiken met eveneens een blauwe stuit zoals op foto nr. 2. Even voor de duidelijkheid, een pop moet volgens de standaard-eisen een groene stuit hebben. De pop op foto 2 heeft dus een hele grote kleurfout en zal dus door mij of collega's op de TT hiervoor bestraft worden. Men noemt dit nog weleens het mannen kenmerk op het keurbriefje. Zelf vind ik dit wat grof uitgedrukt, want een man zonder baardgroei blijft een man en een vrouw met nagenoeg geen borsten blijft een vrouw. Zo blijft deze pop voor mij dus ook een pop. Zelf zet ik vaak op de achterkant van het keurbriefje waartegen zo'n pop gezet moet worden. Poppen met zoveel blauw op de stuit als deze daar moeten we zuinig op zijn. Zo vormen we uit twee minder goede TT vogels een prima kweekkoppel om prachtige contrastrijke mannen te kweken. Wilen we nu goede TT poppen kweken, dus poppen zonder blauw op de stuit dan moeten we een man welke te licht is op de borst koppelen aan een pop zonder dat blauw op de stuit. De jonge mannen hieruit zijn meestal exemplaren welke niet zo contrastrijk

tjes

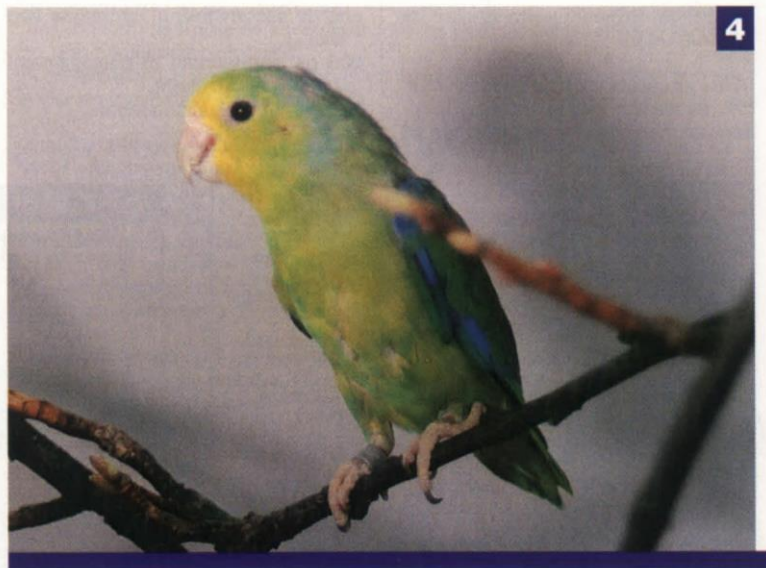
zullen zijn. Het geen ik hierboven geschreven heb, kunnen we bij de Geelmaskerdwergpapegaai (*F.Xantops*) eveneens toepassen daar deze vogels qua tekening veel gemeen hebben.

De Grijsrugdwergpapegaai is van deze familie degene die de grootste legfelsels geeft, zeven tot negen jongen zijn zeker geen uitzondering. Helaas hebben deze vogels ook een minpuntje. Ze kunnen tegen over elkaar en soortgenoten ook zeer agressief zijn. In 1995 kweekte ik zoveel jongen, gewoon omdat ik hele goede nesten jongen had, zodat ik ze in de buitenvolière moest doen wegens plaats gebrek samen met de oogring- en Groenstuitdwergpapegaaitjes. Nou dat heb ik geweten, eerst werden allen Groenstuitjes afgeslacht, toen die uitgeroeid waren gingen de Oogring- tjes eraan en als laatste elkaar. Kortom, de ervaring leerde mij om dit nooit meer zo te doen. Dit afgelopen jaar 1996 geen één enkele dode. Ik heb ze nu in 1 meter kooien gedaan soort bij soort en geen enkel probleem gehad. Het kan ook wel eens gebeuren dat de mannen tegen hun pas uitgevlogen zonen agressief worden in de broedkooi, haal dan gerust de kweekman weg totdat de jongen zelfstandig zijn.

Veel mensen die met mutaties kweken vinden deze zo mooi en kweken dan ook meestal mutant x mutant. Ze vergeten alleen één ding en dat is dat iedere mutant ongeacht het soort een verliesfactor is, er valt dus altijd een kleur geheel of gedeeltelijk weg. Daarom is het beter mutant x wildvorm welke split voor mutatie is te pa-

ren aan elkaar. Uiteraard moeten die splitvogels dan net zulke goede eigenschappen vertonen als de wildvorm hierboven omschreven.

Het Oogringdwergpapegaaitje is eveneens een soort welke we met de grote regelmaat op de TT zien. Het lijkt een soort welke weinig fouten kan

vertonen, maar ik zal u uit de droom helpen dat dit niet zo is. Soms zien we een man welke voor de TT nog niet geheel aan de perfecte standdaarisen voldoet. Het donker groene masker kan dan wat groter en duidelijker scherp afgetekend zijn tegen de grijsblauwe borst. Het moeilijkst is de oogring, deze moet rond het gehele oog lopen, ook aan de voorkant. Bij sommige vogel kan dit ontbreken dit en daarbij moet het oog in een taps puntje eindigen. Wanneer de kleur uitvloeit in de nek dan is dit dus fout. Het gebeurt vaak dat dit bij éénjarige goed is en wanneer de liefhebber de vogel het tweede jaar op de TT inzendt kan het gebeuren dat de oogring wel uitvloeit in de nek. Dit komt omdat overjarige vogels dan pas volledig uitgekleurd zijn en dus net te veel blauw in de nek krijgen. Dit zijn dan wel vogels welke goed voor de kweek zijn. Eénjarigen zijn dus vaak de beste TT vogels.

Foto nr. 3 laat een prima koppeltje Groenstuitdwergpapegaaitjes zien. Het mannetje laat een mooi grijsgroene waas in de nek zien, wat de vogel mooi contrastrijk maakt met de licht groene borst. Het popje laat eveneens een mooi strakke oogstreep zien welke niet uitvloeit over het verdere gezicht. De legsels van de Oogring en Groenstuitjes zijn aanzienlijk kleiner dan de Grijsrug, meestal vier a vijf eitjes, zelden meer. Bij mij broeden de Groenstuitjes in extreem kleine nestkastjes nl. 10 bij 10 bij 15 cm hoog. Grotere blokjes gaan ze slecht in en zijn de resultaten bij mij tenminste een stuk minder. Uiteraard zal dit van liefhebber tot liefhebber verschillen. Bij dit soort paar ik het liefst de mooiste aan elkaar. Omdat deze vogeltjes weinig tekening vertonen kan dit ook makkelijk.

Blauwvleugeldwergpapegaaitjes hebben eveneens weinig tekening. Verder valt hetzelfde te vertellen als bij

de Groenstuitjes. Vier a vijf eitjes zijn gebruikelijk. Helaas vind ik dit soort samen met ondersoort de Forpus flavissimus op foto nr. 4 het meest schuwe van deze familie en daarom vallen de kweekresultaten dikwijls wat tegen t.o.v. de andere soorten. Wat dan ook te zien is aan de aanschafprijs.

Het beste kweekresultaat met deze soorten heb ik als er vermolmd, of overjarige houtsnippers in de blokjes gedaan wordt. Dit blijft nl. extra lang vochtig zodat de eieren minder vlug verdrogen als bij gebruik van gedroogde houtsnippers. Deze zijn volgens mij te steriel, nestmateriaal moet levende stoffen bevatten, dit hebben boomholtes in de natuur immers ook. De Groenstuitjes krijgen bij mij tropenzaad omdat ze het kleinst zijn en de saffloorpitjes moeilijk eten. De rest van de soorten krijgen Agapornidenzaad.

Om de kans op bevruchte eieren te vergroten krijgen alle kromsnavels gekiemde tarwe, waar ze allemaal gek op zijn. Ik geef dit ook tijdens de opfok van de jongen naast het eivoer.

Mijn eivoer maak ik zelf omdat de commerciële eivoeders nog steeds een te laag netto eiwit gehalte hebben. Je moet wanneer er jongen zijn een eiwit percentage van 20% hebben (netto) en niet zoals de meeste commerciële merken dit weer geven in een bruto percentage van ongeveer 18%, je houdt hier ongeveer 12% netto van over, wat dus een tekort is van zeker 10%.

Toen in december 1995 ook een artikelje in Onze Vogels werd geplaatst wist ik niet dat ik zoveel reacties zou krijgen. Een hoop vragen hadden betrekking op mijn eivoer. Daarom alsnog de samenstelling, uitgaande van 1 kilo.

500 gr. paneermeel of beschuitmeel (uit hengelsportzakken).
250 gr hardgekookte eieren.
250 gr gekookte vis.

Vis die erg goed en goedkoop is, is koolvisfilet (kost in supermarkten ongeveer 500 gr voor f 2,-) maar ook wijting, of van sportvissers snoek of snoekbaars. Dan ongeveer één a twee eetlepels lammermelkpoeder. Dit is veel goedkoper dan protifar en het plakt niet zo in het eivoer. Het is te koop op veemarkten en landbouwwinkels. Voor de conditie en vitamine met sporenelementen een half klein koffie kopje stuifmeelkorrels welke ik oplos in een klein beetje lauw water alvorens ik ze door het eivoer meng (je kunt dit niet overdoseren). Dit koop ik in pakjes van 250 gr. voor f 7,50 bij reformkramen op de weekmarkt. Dit alles meng ik in de keukenmachine en is prima in porties in te vriezen. Hiernaast hangen er aan alle broedkooien voor alle vogelsoorten snoepbakjes met Rodivit, dit is kalkpoeder voor post- en sierduiven met alle benodigde stoffen.

Mensen die deze soorten houden of willen houden raad ik aan om lid te worden bij de Nederlandse Forpusclub. Deze vereniging houdt zich actief bezig met alle soorten en ondersoorten plus mutaties.

Dit artikelje bevat alleen informatie die ik in de loop der jaren zelf heb opgedaan. Uiteraard zullen liefhebbers zijn die andere ervaringen hebben en ik zou het dan ook leuk vinden als deze mensen ook hun ervaringen eens op papier zouden zetten. Want met gezamenlijke kennis kunnen we laten zien dat we als vogelliefhebbers sterk staan. Zodat we alle instanties die nu kritisch tegenover vogelliefhebbers staan kunnen laten zien dat we toch positief presteren en meer vogels kweken dan alle dierentuinen en vogelparken bij elkaar.

Louis Polane
Rijndijk 20B
2331 AL Leiden
tel: 071-5764059

ZOJUIST VERSCHENEN VOGELBOEKEN

Die Wildtauben der Erde f 89,50 + f 7,50 porto / Bef 1850
Gouldamadinen f 98,50 + f 7,50 porto / Bef 1990
Grasparakieten (V.d. Linden) f 85,00 + f 6,00 porto / Bef 1750
Kleurkanaries kweken als hobby f 68,00 + f 6,00 porto / Bef 1400
(Bef = incl. porto)

Te bestellen door overmaking op giro 6791634 of Rabobank 34.75.80.904 of de Belgische postrek. 000-1701713-42, t.n.v.

VOGELBOEKHANDEL J & J

De Visserlaan 31, 8072 XD Nunspeet
Tel./Fax. (0341) 26 03 82 (ook 's avonds en in het weekend)

Vraag onze gratis vogelboekenkrant aan.

AFCON KUNSTSTOF-GAAS

Een ijzersterk produkt, weer- en windbestendig. Vogels kunnen niet beschadigen. ideaal voor voliëres. Mazen 13 x 13 mm,

werkbreedte. 2.13 mtr.
kleur zwart

slechts
1.90 per m²

meer dan 100m²

1.70 per m²

Nu ook werkbreedte

4.30 mtr.

Voor tien uur gebeld!
binnen 24 uur bezorgd
goedkoop te verzenden

Telefonisch bereikbaar van 8.00 tot 11.30 uur
21.00 tot 22.00 uur.

Verkoopadres: Bergweg 23, 7814 XS EMMEN
Tel.: (0591) 61 26 07, fax.: (0591) 61 26 07
b.g.g. (0591) 64 38 51 of 06 - 53486932

Roodkeel Draaihals

...Een interessante soort die zeldzaam is in volieremilieu

Tekst en foto's: Cyril Laubscher. Vertaling J.E.

(alle rechten voorbehouden)

Het draaihalsgeslacht bestaat slechts uit twee soorten: de Europese Draaihals (*Jynx torquilla*), die zijn verspreiding heeft in Europa tot Noord-West India en de Roodkeel Draaihals (*Jynx ruficollis*) die te vinden is in Afrika. Door hun opvallende kleur en goed gecamoufleerd verenkleed zijn draaihalzen in hun natuurlijke leefomgeving bijna onzichtbaar, vooral als ze bewegingsloos tegen de schors van een boom zitten. Meestal verraden ze hun aanwezigheid door hun roep.

De keel van de Roodkeel Draaihals is opvallend roestkleurig; de naam Roodkeel Draaihals zou dan ook beter bij hem passen.

Deze onopvallende vogel komt niet in het gehele verspreidingsgebied voor maar is gebonden aan plaatsen met een voor hem gunstig biotoop. Het verspreidingsgebied loopt van Zuid-Afrika, Angola, Zaïre (Congo), Kenia en Uganda tot aan Ethiopië en Sudan. Hoewel de Roodkeel Draaihals het onderwerp is van dit artikel geldt

veel van de informatie voor beide soorten.

De Roodkeel Draaihals is een fascinerende vogel die verwantschap vertoont met spechten en de baardvogels. Draaihalzen hebben geen stijve staartveren zoals de spechten maar een zachte staart zoals de baardvogels. De puntige scherpe snavel lijkt wel op die van de specht evenals de lange tong die tussen de 60 en 70 mm. buiten de snavel kan uitsteken. De tong, die in uitgerolde toestand stijf gehouden wordt door een afscheiding van een speekseldklier in de bek, wordt gebruikt om grote hoeveelheden termieten en mieren te verzamelen die hun natuurlijk hoofdmenu vormen. Ik heb hen vaak geobserveerd als ze op de grond naar mieren zochten of als ze langs takken kropen en in het hout naar eieren en larven van mieren groeven.

Het was een plezierige bezigheid om deze vogels in Zuid-Afrika te fotograferen omdat er altijd wel iets gebeurde. Ik had het geluk in een periode van 6-7 jaar twee verschillende nesten te ontdekken, het eerste was vlak bij mijn woning in Johannesburg en het andere was ongeveer 70 kilometer van huis. Draaihalzen hakken geen eigen nest uit maar gebruiken oude nesten van baardvogels en spechten. Meestal echter kiezen ze voor een natuurlijke holte of nis in een boom, op een hoogte van 2 tot 6 meter. Soms broeden ze in kunstmatige nestkasten. Het legsel kan variëren van 2 tot 5 eieren maar bestaat normaal het uit 3 eieren, die beide ouders in 13 dagen uitbroeden.

Ik was in staat enkele interessante waarnemingen te verrichten tijdens

De/

ose/

het fotograferen van deze vogels terwijl ze jongen grootbrachten. Ik was gefascineerd door het groot aantal voedselvuchten dat de ouders maakten om voldoende mieren en termieten voor hun jongen te verzamelen. Als het mogelijk zou zijn om het aantal mieren per keer te tellen vermenigvuldigd met het aantal bezoeken aan het nest (iedere 10-15 minuten) per dag, zou dat, als de jongen na 25-28 dagen uitvliegen, op een enorm hoog aantal uitkomen.

De jongen hebben een kleinere en minder intensief gekleurde keelvlak dan de ouders en missen de oranje oogring, wat goed te zien is op de foto waar het jong zijn kop uit de nestholte steekt.

Bij mijn weten heb ik de Roodkeel

Draaihals nog nooit in volièremilieu gezien. Dat wil echter niet zeggen dat ze nog nooit gehouden zijn. Het grootste probleem lijkt mij het verzamelen van de enorme hoeveelheden termieten en mieren die ze nodig hebben om te overleven.

Draaihalsen zijn in Europa in volières gehouden, meestal in dierentuinen. Het is moeilijk maar niet onmogelijk om hen aan een kunstmatig gemaakt voedsel te laten wennen. De kans om ze in volièremilieu tot broeden te brengen is erg klein.

Ik denk dat de Roodkeel Draaihals altijd een zeldzaamheid in de vogelhoudery zal blijven.

OVER DE RINGEN VAN EUROPESE CULTUURVOGELS EN HAAR ONDERSOORTEN

In het Maartnummer van "Onze Vogels" heeft een artikel gestaan over de ringplicht voor ondersoorten van Europese Cultuurvogels (no. 3 1997 blz.132).

Deze groep vogels valt onder de Vogelwet 1936 en moet dus conform de wettelijke bepalingen met een vaste voeding worden geringd, die voorzien is van een maatcode.

De in dit artikel genoemde GOUDVINK- EN GRIJSKOPPUTTERSOORTEN staan niet vermeld op het bestelformulier voor vaste voedingen van Europese Cultuurvogels.

Toch moeten ze gerekend worden tot de goudvink en de putter zoals die wél op genoemde lijst vermeld staan. Wij verzoeken alle kwekers van Europese Cultuurvogels, inzonderlijk ook van bovengenoemde soorten, hier goede nota van te nemen!

KALENDER 1997

De Emerald honingzuiger

Het haast een kwart meter lange mannetje van de Emerald honingzuiger is een prachtige vogel. Behalve het schitterend metaalglanzende groene verenkleed is ook de donkerdere staart opvallend. De middelste pennen zijn ruim twee keer zo lang als de overige. In de wintermaanden verliest hij dit fantastische kostuum en wordt dan meer dof bruin met een lichtere onderkant. Dan heeft hij veel weg van zijn eega, hoewel op de vleugels en de stuit een groene waas valt waar te nemen.

De honingzuigers komen in grote delen van Afrika voor, op hoogten van zeeniveau tot wel 3000 meter. In het barre jaargetijde zakken de vogels af naar lagere regionen. Overigens zijn het standvogels, die echter wel zwerftochten uitvoeren, op zoek naar nectar producerende bloemen. Dan komen ze ook wel in parken en tuinen.

De Emerald staat bekend als zeer agressief, niet allen jegens soortgenoten maar ook andere worden bedreigd. Zelfs klauwieren, die het op de jongen hebben voorzien worden onmiddellijk aangevallen.

Het peuren van de nectar gebeurt op verschillende manieren. Ze gaan op de bloem zitten en steken dan de lange snavel er in. Soms hangen ze ondersteboven en ook staan ze wel wiekelend, met snel op en neer slaande vleugels voor de bloem, net zoals kolibries plegen te doen. Ze steken de snab er in en zuigen de nectar op. De tong is zeer lang en aan het uiteinde gevorkt. Maar ook insecten en spinnen worden wel geconsumeerd.

De zang wordt beschreven als een luid getik gevolgd door een hijgend gefluit " tik-tik-tik-tik-tik-hieeze-hieeze". De zang wordt voorgedragen van een hooggelegen post, soms in de vlucht.

Het nest wordt in de regentijd alleen door de pop gebouwd. Het wordt in een struik, lage doornige boom of in een cactus geplaatst. De wieg is een groot, vrij slordig koepelvormig bouwsel met de opening aan de bovenkant. De 2 of 3 eitjes worden door de pop in 14 dagen uitgebroed en het kroost wordt groot gebracht met insecten en spinnen.

Meindert de Jong

Grasparkieten

A. van Kooten

HET BROED- PROCES VAN DE GRASPARKIET

DEEL 3

Broedconditie

Het belangrijkste aspect in het broedproces van de grasparkiet is de broedconditie van de kweekparen.

Hoe kunnen we nu zien dat grasparkieten in broedconditie zijn? Alvorens op deze vraag in te gaan is het naar mijn mening wenselijk eerst eens wat dieper in te gaan op het totale kweekproces.

Het kweekproces omvat eigenlijk 3 perioden, namelijk

1. Regeneratie-periode (rustperiode)
2. Acceleratie-periode (voorbereidingsperiode op de kweek)
3. Culminatie-periode (parings- en broedperiode).

Regeneratie-periode (rustperiode)

In de regeneratie-periode veranderen de testikels van de man qua structuur en worden er geen geslachtshormonen geproduceerd. Ook de geslachtsorganen van de pop veranderen en worden kleiner. Externe stimulators als licht, voeding e.d. hebben dan geen invloed. De vogels zijn uit conditie en moeten rust hebben. Komen de vogels in de rustperiode te kort dan zal dit ongetwijfeld z'n weerslag hebben op het komende kweekseizoen. Deze periode verdient dan ook een goede aandacht van de kweker.

Acceleratie-periode (voorbereidingsperiode)

Gedurende deze periode groeien de geslachtsorganen geleidelijk onder in-

vloed van licht voeding e.d. Bij het verlengen van de daglichtlengte verwekken we kunstmatig de voorbereidingsperiode op de kweek. De daglichtlengte is van grote invloed op de groei van de geslachtsklieren, zowel van de mannen als van de poppen. Zij nemen van ca. 50 tot 1500 maal toe in gewicht. De geslachtsklieren zijn tijdens de rustperiode zeer klein en hebben een gewicht van ongeveer 1 milligram. Wanneer de geslachtsklieren hun maximale grootte hebben bereikt en zij op volle kracht geslachtshormonen produceren, wordt de conditiepiek bereikt.

Houdt men de mannen en poppen gescheiden, dan zal de voorbereidingsperiode zeer snel verlopen. Tijdens de voorbereidingsperiode wordt de grasparkiet als het ware in gereedheid gebracht om te paren en eitjes te leggen.

Culminatie-periode (bevruchtingsperiode)

In de bevruchtingsperiode dient de paring plaats te vinden. De grasparkiet maakt een dergelijke conditiepiek tweemaal mee, namelijk omstreeks februari en omstreeks april.

Dit is echter afhankelijk van het milieu waarin de vogel verblijft. Tijdens deze periode zijn zowel de man als de pop klaar voor de paring en zal er meestal een goede bevruchting van de pop door de man mogelijk zijn.

Tot zover een korte samenvatting van de drie perioden die elk jaar plaatsvinden.

Dan kom ik nu terug op de vraag: Hoe kunnen we zien dat de grasparkieten in broedconditie zijn?

Wel nu, mannetjes in broedconditie hebben blinkende neusdoppen, heldere ogen en vertonen tegenover elkaar een imponerend gedrag. Opvallend aan de ogen is het snel groter en kleiner worden van de pupillen,

veelal een teken van opgewondenheid.

Poppen in broedconditie worden knaaglustig en knagen alle hout wat ze te pakken kunnen krijgen stuk. Ze zijn levendiger dan anders en vertonen een bepaalde onrust. Zij hangen en knagen aan het houtwerk, maar het meeste kunnen we aan hun houding en hun ogen zien. Vooral wanneer u met bijvoorbeeld uw nagel op het houtwerk krabt of tikt, is alles één en al aandacht. Net als bij de mannen worden ook de pupillen bij de poppen snel groter en kleiner. De ogen van de vogels staan fel in de kop en stralen. Sommige poppen krijgen diepbruine neusdoppen, hetgeen trouwens lang niet altijd een zeker bewijs van broedrijpheid is, zo is gebleken.

De kweek in broedkooien

Allereerst wil ik opmerken dat de ingezette vogels minstens 9 maanden oud moeten zijn (liever nog wat ouder) voordat ze ingezet mogen worden voor de kweek.

Pas wanneer de mannen en poppen in de juiste broedconditie verkeren kunnen we ze bij elkaar plaatsen in broedkooien. Uit eigen ervaring weet ik hoe moeilijk het is om echt te wachten tot de vogels in een goede broedconditie zijn.

Door ondervinding heb ik echter ook geleerd dat, wanneer de vogels nog niet in goede broedconditie zijn, de kweekresultaten erg zullen tegenvallen. De tijd die je denkt te winnen door de vogels (te) vroeg bij elkaar te zetten zul je dan ook ruimschoots weer verliezen.

Een ander gegeven is dat dit vrijwel altijd gepaard gaat met een veel kleiner aantal groot gebrachte jonge vogels.

In de praktijk zal blijken dat niet alle vogels op dezelfde dag broedrijp zijn. Het is daarom ook onzinnig alle

broedparen op dezelfde dag in de broedkooien onder te brengen. We dienen dan ook slechts vogels in broedkooien te plaatsen die in een prima broedconditie verkeren.

Veel topkwekers, zo is mij gebleken, plaatsen eerst de man(nen) in de broedkooi(en). Als reden hiervoor geldt dat de man dan eerder wordt geaccepteerd door de pop. De man is dan de baas in "zijn" broedkooi en de pop zal zich daar naar schikken. Een gast heeft zich immers te schikken naar de gastheer! Als u de pop in de broedkooi plaatst is het verstandig om het broedblok nog een week weg te laten. Sommige poppen hebben namelijk de "vervelende" gewoonte om direct in het broedblok te kruipen en er bijna niet meer uit te komen. Op die manier krijgt de man geen kans de pop te treden. Mocht u reeds binnen een week meerdere paringen tussen de vogels hebben waargenomen dan is er natuurlijk niets op tegen om het broedblok eerder aan te bieden.

Trouwens één bevruchting is al voldoende voor een heel legsel, alhoewel meerdere paringen natuurlijk meer zekerheid geven.

Als de vogels elkaar accepteren zullen ze spoedig overgaan tot de paring.

Veel poppen die in een juiste broedconditie verkeren laten zich binnen enkele minuten treden als ze bij een man geplaatst worden.

Soms komt het voor dat de vogels elkaar in het begin niet accepteren. Meestal kijk ik zoiets een tweetal weken aan. Accepteren de vogels elkaar dan nog niet dan is het beter één van beide vogels weg te halen. Zelf heb ik in alle jaren dat ik grasparkieten kweek, dit slechts éénmaal hoeven doen. Meestal accepteren beide vogels elkaar binnen enkele dagen.

Vanaf de eerste paring tot het leggen van de eerste eieren kan men gewoonlijk 8 - 14 dagen rekenen. Voor poppen die eerder gebroed hebben geldt ca. 8 dagen en voor poppen die voor het eerst broeden ca. 14 dagen. Soms kan het echter voorkomen dat het bij een jonge pop nog langer duurt.

Zijn er binnen 4 - 5 weken nog steeds geen eieren gelegd, ondanks dat beide vogels in elkaar geïnteresseerd zijn en het popje dagelijks uren in het nestkastje doorbrengt, dan kan het popje, door wat voor oorzaak dan ook, waarschijnlijk (nog) geen eieren leggen. In een dergelijk geval wil een totale verandering van omgeving (bijvoorbeeld bij een andere liefhebber)

nog weleens helpen. Reeds één tot twee dagen voor het leggen van het eerste ei produceert het popje grotere uitwerpselen. Een teken voor de op handen zijnde ei-productie. Dit blijft zo gedurende de gehele broedtijd. Popjes met een dikker geworden, gedeeltelijk onbevederde cloaca-omgeving en een voortdurend op en neer bewegende staart staan even voor het leggen van een eitje.

Het leggen van de eitjes gebeurt om de dag.

Bij het tweede ei begint de pop te broeden. Na een dag of vier, vijf kunt u al zien of de eerste eitjes bevrucht zijn. Daarvoor houdt u het ei tegen het licht. Als u goed kijkt ziet u dan duidelijk een aantal rode adertjes zitten.

Persoonlijk ben ik geen voorstander van het met de handen aanraken van eitjes. Er is door onderzoek komen vast te staan dat de eitjes waarin de embryo's in een vroeg stadium (voor de zevende of achtste dag) gestorven zijn, vaak geïnfecteerd zijn met bacteriën, die via de poriën in de eierschaal, het ei zijn binnengedrongen. De bacteriën kunnen, zo luidt de theorie, op de eieren zijn overgebracht door de handen van de kweker.

Genoeg reden dus om de eieren zo weinig mogelijk aan te raken. Beter is het daarom gebruik te maken van een zogenaamd schouwlampje, dat tegen het eitje kan worden gehouden en waarmee op een simpele wijze geken kan worden of een eitje al of niet bevrucht is. Zo'n schouwlampje heeft veelal de vorm van een ballpoint en is bij de vakhandel te verkrijgen. Indien de eitjes bevrucht zijn kunnen we het eerste jong na 18 - 20 dagen verwachten.

Als het parkietenembryo in het ei gezond is hoort men reeds op de 17de broeddag zijn stem door de eierschaal. Op de 18de dag komt het eerste jong uit het ei.

Het piepen is voor de pop het signaal de krop van het jong voor de eerste maal te vullen. Als de krop gevuld is, is dat van buiten af door een lichte, geelachtige verdikking aan de hals te zien. Tussen de 4de en de 5de week vliegen de jonge vogels uit. De pop is dan meestal al weer aan een tweede legsel begonnen. De man blijft de jongen nog een tijdje voeren. Over het algemeen zijn de jongen op een leeftijd van 6 weken in staat voor zich zelf te zorgen. Indien mogelijk kunt u de zelfstandig geworden jongen het beste in een aparte vlucht zetten. Geef hen hetzelfde voedsel als waarmee ze door de ouders gevoerd werden. Grit, scherpe maagkiezel, water e.d. dienen natuurlijk ook aanwezig te zijn!

Het ringen van de jongen

Als de jongen ca. 7 dagen oud zijn, moeten ze met vaste voertringen, voorzien van het kweeknummer van de eigenaar, jaartal en volgnummer, geringd worden. Voeertringen zijn verkrijgbaar bij de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers (NBvV). Als lid van de NBvV kunt u deze ringen bestellen via de ringencommissaris van uw vereniging. Als u vroeg met de kweek wilt beginnen (bijvoorbeeld zo rond december) dan zult u de ringen al in een vroeg stadium moeten be-

sel

stellen (voor 1 augustus).

Gezien de ontwikkeling van de gras-parkiet (steeds groter en zwaarder), dient deze geringd te worden met ringen van 4,5 mm.

Met geringde vogels kan men op tentoonstellingen meedingen naar prijzen voor de zgn. eigen kweek (EK) vogels.

De jonge vogels moeten worden geringd tussen de vijfde en achtste dag. Het is het beste om de ring zo vroeg mogelijk aan te brengen. Doen we het in een te laat stadium dan lopen we de kans dat de voet al zo groot is dat de ring niet meer over de tenen geschoven kan worden. Het is verstandig om regelmatig even te kijken of de ring nog om de poot van het jong zit.

Is dit niet meer het geval dan zult u opnieuw moeten ringen. Bij goede kweekstammen, die jongen van fors formaat opleveren, moeten de jongen meestal op de zesde dag geringd worden.

Als u een jong gaat ringen moet u dat doen met warme handen.

De beginnende kweker zal het ringen de eerste paar keren ervaren als een hels karwei. Zo'n uiterst klein jonkie in zo'n grote mensenhand daar krijg je het klamme zweet van op het voorhoofd. Toch kan ik u gerust stellen. Vooral als u eerst eens een paar keer oefent met een kleiner jong, waarbij de ring nog zeer gemakkelijk over de tenen glijdt, zult u al gauw vertrouwd

zijn met het ringen van jongen. Het ringen wordt als volgt uitgevoerd.

De ring wordt eerst over de twee voortenen geschoven en vervolgens over de twee achtertenen, die er met een gepunt luciferhoutje of een stompe tandestoker worden doorgehaald. Om het geheel nog eenvoudiger te maken zou u de tenen van het jong nog met behulp van vaseline aan elkaar kunnen "plakken".

Tot zover deel 3. In deel 4 zal het kweekboek worden behandeld.

A. van Kooten
Spaarbankweg 2
9909 BN Spijk.

De Reuzenkolibrie van de Andes

Patagona gigas

Tekst en foto: prof.dr. A. Stolk

In verschillende opzichten blijkt de reuzenkolibrie van de Andes een buitenbeentje te zijn. Met een lengte van meer dan twintig centimeter is hij te midden van de lichtgewicht-dwergen onder de vogels de zwaarste kolibrie maar in lengte wordt hij door verschillende langstaartige soorten overtroffen.

In verband met zijn zwaarte (ongeveer 20 gram) is zijn vlucht veel langzamer dan die van de andere kolibries, zo langzaam zelfs dat de vleugelslag door mensenogen is te volgen. Bij de meer gespecialiseerde kolibries met een vleugelslag van 55, 75 en 200 maal per seconde hoeft men dit niet te proberen. Genoemde cijfers werden bij de breed-

staartkolibrie *Selasphorus platycercus* uit de Verenigde Staten van Noord-America verkregen, respectievelijk voor de stilstaande vlucht, het wegvliegen en de op-en-neer-dansende U-vormige baltsvlucht van het mannetje.

Wat de gewoonten betreft is de reuzenkolibrie ook een sterk afwijkende soort. Reden waarom het aanbeveling verdient om die nauwkeurig te bestuderen. Jammer genoeg is dit tot op heden nog niet op uitgebreide schaal gebeurd. Wel doen verhalen de ronde dat deze kolibrie een kannibaal zou zijn, die er niet voor terug deinst om andere kolibries op te eten maar eerlijkheidshalve dient te worden vermeld dat er in dit opzicht geen betrouwbare waarnemingen bestaan.

Persoonlijk is mij daarvan ook nooit iets gebleken.

Wij hebben hier te doen met een uitgesproken sterke soort die zeker wel tegen een stootje kan en zich van extreme temperaturen niet zoveel schijnt aan te trekken. Zo komt hij van Chili tot Ecuador in de Andes nog boven 4800 meter voor, waar hij zelfs de sneeuw niet uit de weg blijkt te gaan.

Uitwendig zijn mannetje en vrouwtje vrijwel gelijk, zodat voor de uiterlijke beschrijving met één signalement kan worden volstaan: De bovendelen zijn in het algemeen dof groenachtig bruin en de onderdelen roodachtig bruin.

Zebravinken

De kleurslag PASTEL GRIJS

Tekst en foto's: Berend Bosch

DE STANDAARD

DE MAN, TEKENING:

Oogstreep, snavelstreep, borststreep en zebrotekening, flank ter hoogte van de stuit, en de donkere blokken van de bovenstaartdekveren:

Tussen oog en snavelstreep:

Wangvlek:

Flanktekening:

Loodgrijs, de flank ter hoogte van de stuit zilvergrijs.

Wit.

Crème-wit.

Bleek oranje-creme met ronde witte stippen.

DE MAN, KLEUR:

Kop en nek:

Rug- en vleugeldek:

Stuit en onderlijf:

Staartpennen:

Zilvergrijs met blauwachtige glans.

Zacht zilvergrijs iets lichter dan de kop en nek, de vleugelpennen mogen iets lichter van kleur zijn.

Wit.

Loodgrijs.

DE POP, TEKENING:

Oogstreep, snavelstreep, de flank ter hoogte van de stuit en de donkere blokken van de bovenstaartdekveren:

Tussen oog- en snavelstreep:

Loodgrijs, flank ter hoogte van de stuit zilvergrijs.

Wit.

DE POP, KLEUR:

Wang en borst:

Flank:

Kop en nek:

Rug- en vleugeldek:

Stuit en onderlijf:

Staartpennen:

Zilvergrijs iets lichter dan de kop.

Zacht zilvergrijs.

Zilvergrijs met een blauwachtige glans.

Zacht zilvergrijs iets lichter dan de kop en nek, de vleugelpennen mogen iets lichter van kleur zijn.

Wit tot zacht roomkleurig.

Loodgrijs.

DE MAN EN POP, OGEN EN HOORNDELEN:

Snavel:

Poten en nagels:

Ogen:

Koraalrood, de pop iets lichter als de man.

Oranjerood.

Donker een lichtere kleur is toegestaan.

Positief vallen tijdens de keuring op:

Bij de man:

- Een fraai overgoten kleur- en tekeningbeeld zonder contrasten.
- Een egaal, eenkleurig rug-vleugeldek met vleugelpennen in gelijke kleurdiepte.
- Een mooie helder wit gekleurde buik.
- Goed geproportioneerde en strakke niet kontrasterende loodgrijze tekeningonderdelen.
- De kleur van de oogstreep in de zelfde kleurdiepte als de overige loodgrijze tekeningonderdelen.
- Voldoende gereduceerde wang- en flankkleur.

Bij de pop:

- Een fraai overgoten kleur- en tekeningbeeld zonder contrasten.
- Een egaal, eenkleurig rug-vleugeldek met vleugelpennen in gelijke kleurdiepte.
- Een zo helder mogelijk gekleurde witte buik.
- Goed geproportioneerde en strakke niet kontrasterende loodgrijze tekeningonderdelen.
- De kleur van de oogstreep in de zelfde kleurdiepte als de overige loodgrijze tekeningonderdelen.

Negatief vallen tijdens de keuring op:

Bij de man:

- Een onvoldoende gereduceerd kleurbeeld (te donker van kleur).
- Een te ver gereduceerd kleurbeeld (met alleen cremewitte kleuren).
- Een kleur- en tekeningbeeld met duidelijk te herkennen contrasten.
- Een bruine waas op het rugdek vaak in combinatie met een cremewitte buik.
- Een vlekkerige kleur van het rug-vleugeldek.
- Vleugelpennen welke aanmerkelijk lichter zijn als rug- en vleugeldek.
- Een witte of oranjebruine wang- en flankkleur.
- Witte stippen in de flank welke niet rond en soms voorzien van een oranjebruin randje.
- Rafelige en slecht geproportioneerde loodgrijze tekeningdelen.
- Een oogstreep welke in duidelijk contrast is met de andere tekeningdelen.

- Een volledig gereduceerde borstband.
- Zebratekening welke niet volledig doorloopt tot aan de ondersnavel.

Bij de pop:

- Een onvoldoende gereduceerd kleurbeeld (te donker van kleur).
- Een te ver gereduceerd kleurbeeld (met alleen cremewitte kleuren).
- Een kleur- en tekeningbeeld met duidelijk te herkennen contrasten.
- Een bruine waas op het rugdek vaak in combinatie met een cremewitte buik.
- Een vlekkerige kleur van het rug-vleugeldek.
- Vleugelpennen welke aanmerkelijk lichter zijn als rug- en vleugeldek.
- Rafelige en slecht geproportioneerde loodgrijze tekeningdelen.
- Een oogstreep welke in duidelijk contrast is met de andere tekeningdelen.
- Het tonen restanten borstband, te zien als mankenmerk.
- Onregelmatige afscheiding tussen borst- en buikkleur.

De vererving

De pastelfactor vererft autosomaal en dominant t.o.v haar wild allele, tevens is een goede pastel grijze zebravink in het bezit van de phaeomelanine reducerende factor welke zich autosomaal en recessief verervend gedraagt.

Formule voor de pastel grijze man,
 $xb+//xb+$, $bm // bm$, $P//P$.

Formule voor de pastel grijze pop,
 $xb+//y$, bm/bm , $P//P$.

b+ voor de wildallele van de eumelanineoxydatie faktor.

bm voor de kwantitatief phaeomelanine reducerende faktor.

P voor de kwantitatief melanine reducerende pastel faktor.

Hoewel niet volledig bewezen wordt rekening gehouden met het feit dat aan de pastel faktor een lethaal faktor gekoppeld is. Door een pastel grijze man aan een pastel grijze pop te paren zal vijftig procent van de jongen op beide delen van het chromosomenpaar in het bezit zijn van de gemuteerde pastel faktor. Aangenomen wordt dat deze kiemen in het ei afsterven. De overige jongen uit een dergelijke paring zijn voor vijftig procent niet-pastel en voor vijftig procent pastel van uiterlijk. Wanneer een pastel zebravink geboren uit een pastel vader en pastel moeder in de nakweek alleen maar pastel jongen geeft en nooit niet-pastel jongen, is deze pastel een dubbel faktorige pastel en is bewezen dat de lethaal faktor niet volledig werkt.

De geschiedenis

Voor de kleurslag pastel grijs zijn in het verleden diverse namen gebruikt. Het moment waarop de pastel mutatie is ontstaan ligt nog voor de publicatie van de eerste standaard zebravinken door de N.B.v.V. Voor de kwekers van deze mutatie was wat de naamgeving betreft er dan ook weinig houvast te vinden. In artikels, geschreven in de jaren vijftig treft men de namen blauw, pastel blauw, pastel blauwe cremevleugel en witvleugel aan. Eind jaren zestig noemt de Heer Beckmann in het boek "Handleiding voor de zebravinkkweker deze kleurslag dominant zilver, waarna medio jaren tachtig de naam grijspastel gebruikt gaat worden. De laatste drie jaar wordt, overeenkomstig het systeem waarin de kleur als laatste wordt ge-

De

Zebravinken De kleurslag PASTEL GRIJS

noemd, de naam pastel grijs gebruikt. Het exacte moment waarop de mutant is ontstaan is niet duidelijk door de Heer Kloren wordt in zijn boek "Zebravinken" uit 1982 een aantal meldingen genoemd uit 1954 welke gaan over de pastel mutatie. In het werkje "Zebravinken" wat A. Rutgers in 1963 schreef in de "Vivona" reeks alsmede Cyril H. Rogers in "de Zebravink" verwijzen richting Australië waar rond 1940 van de pastel mutatie sprake zou zijn.

De eerste advertenties waarin pastel zebravinken te koop worden aangeboden verschijnen midden jaren vijftig in "Onze vogels".

De vederstructuur

De pastel grijze zebravink is in het bezit van de pastelfactor, deze factor is verantwoordelijk voor een kwantitatieve reductie van zowel het staafvormige eumelanine als het korrelvormige phaeomelanine. Het aantal granula's (pigment eenheden) in de veer neemt

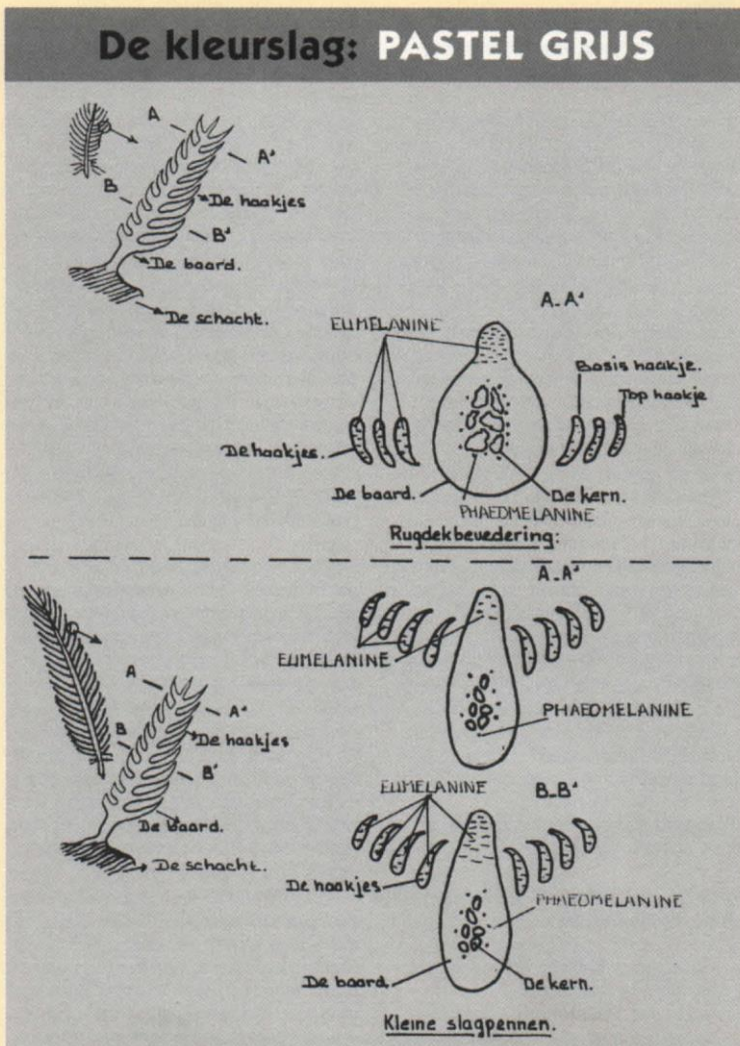
door de pastel mutatie af. In de praktijk blijkt de pastel factor het aantal eumelanine eenheden sterker te reduceren dan het aantal phaeomelanine eenheden. De werking van de pastel mutatie kent een erg grote variatie breedte. Selectief is de kweker in staat een reductie van twintig procent of minder vast te leggen met als resultaat een bleek grijze zebravink met oranje bruine wang en flank tekening. Maar ook kan een reductie percentage van negentig of meer procent worden vastgelegd. Een zebravink met bijna witte wang- en flank tekening en verder alleen creme witte kleur- en tekeningvelden is hiervan het gevolg.

De in de standaard omschreven pastel grijze is een zebravink waarbij het melanine tot vijfenzeventig tot tachtig procent is gereduceerd. Hoewel men, in zebravink kringen, spreekt over de pastel grijze zebravink komt het reductie percentage, van vijfenzeventig a' tachtig procent, overeen met een overgoten kleurslag. (Het begrip pastel wordt in de theorie gebruikt voor een reductie percentage van ongeveer vijftig procent.)

De kweek

De kweek van de pastel grijze zebravink kent een aantal moeilijkheden waardoor veel kwekers, welke enthousiast met de pastel kweek beginnen, na een of twee jaar, door het uitblijven van resultaten, weer stoppen. Vaak wordt de pastel grijs als tweede of derde kleurslag gekweekt en krijgt dan niet de volle aandacht. Voor de kweek van deze kleurslag dient een groot aantal compensatie vogels beschikbaar te zijn. Door het niet kunnen gebruiken van de juiste compensatie vogel blijven resultaten uit en verdwijnt vaak de pastel grijze kleurslag weer uit het hok.

Veel pastel grijze zebravinken tonen over het zacht zilver grijze rug- vleugeldek een bruine waas. Vaak is ook de buik van deze vogels niet helder wit maar min of meer creme kleurig. Deze bruine waas over het rug- vleugeldek en creme buikkleur is het gevolg van een te hoge concentratie (bruin) phaeomelanine rond de kern van de baarden. Deze concentratie phaeomelanine kan vermindert worden door het gebruik van grijze part-

ners met een zuiver witte buik en een rugdek zonder bruine waas. Hoewel sterk afhankelijk van selectie kan het bezit van de hoeveelheid phaeomelanine als een erfelijke eigenschap worden uitgelegd. Wanneer vogels met veel phaeomelanine aan vogels zonder veel phaeomelanine worden gepaard zullen de jongen altijd op een gen de phaeomelanine reducerende faktor dragen.

Omdat deze faktor autosomaal en recessief vererft zullen alle jongen (dus ook de pastel grijze) nog steeds een donkere buik en een bruine waas op het rugdek tonen maar "split" zijn voor de lichtere buik. Deze paring is geslachtenafhankelijk. Twee van dergelijke vogels aan elkaar gepaard brengen jongen voort zonder en met veel phaeomelanine in een verhouding van 1 op 3. Deze faktor welke het mogelijk maakt om vogels met weinig phaeomelanine te kweken is de phaeomelanine reducerende faktor. In formules genoteerd met de letters *bm* (bruin minimaal).

In het hierboven beschreven feit is de oorzaak te vinden dat er altijd weer pastel grijze worden geboren met een creme kleurige buik en bruine waas op het rug- vleugeldek en de zo gewenste zacht zilver grijze rugdek kleur achter wegen blijft.

De kleuregaliteit van het vleugeldek is het volgende probleem van de pastel grijze kleurslag. Wanneer naar de te-

keningen horende bij het artikel van de grijze zebra vink gekeken wordt blijkt dat de haakjes en de extalzijde van de baarden van de vleugelpennen een beperkte hoeveelheid eumelanine bevatten. Wanneer deze hoeveelheid door de pastel mutatie wordt gereduceerd zal al bij een beperkt werkende pastelfactor een reductie van de kleur worden waargenomen. In de rugdekbevedering zal dezelfde beperkt werkende pastelfactor veel minder invloed hebben op de kleur.

De haakjes en extalzijde van baarden bevatten in de rugdekveren van naturen meer eumelanine dan de vleugelpennen. Dit verschil wordt ook in de standaard weergegeven. De vleugelpennen mogen dan ook een iets lichtere kleur hebben dan het rugdek. Een optimale kleuregaliteit van het rug- vleugeldek blijkt bij de pastel grijze dan ook een kenmerk van kwaliteit te zijn. Doormiddel van selectie dient de juiste hoeveelheid eumelanine staafjes verhouding in het rugdek t.o.v. het vleugeldek te worden vastgelegd. Het zal duidelijk zijn dat deze selectie en verankeren van deze selectie niet binnen twee of drie generaties kan plaatsvinden. Het kweken van de pastel grijze kleurslag is dan ook een uitdaging voor de vastberaden liefhebber.

Soms ziet men pastel grijze zebra vinken met witte omzoming of witte pun-

ten aan de vleugelpennen. De oorzaak is soms dat de toppen van de baarden als gevolg van de *bm* factor nagenoeg vrij zijn van phaeomelanine. Wanneer niet selectief de kwantiteit aan phaeomelanine in de baarden en zwart eumelanine in de haakjes van deze baarden zo hoog mogelijk wordt gehouden zal witte omzoming van de pennen het gevolg zijn. De gereduceerde kleur van pastelgrijze geeft soms liefhebbers aanleiding aan dit aspect voorbij te gaan, realiseer echter dat wanneer deze witte omzoming eenmaal in een stam is binnen geslopen enkel nog door zeer strenge selectie kan worden terug gedrongen.

De tekening van de pastel grijze is mogelijk het moeilijkste onderdeel van de kleurslag. Erg vaak zijn de loodgrijze tekening onderdelen onvoldoende gereduceerd zijn en tonen een donker soms zelfs zwartgrijze kleur. Deze zwartgrijze kleur is ongewenst en steekt duidelijke af bij het zilvergrijze kleurbeeld van de pastel grijze zebra vink. Veelal wordt als partner van een pastel grijze zebra vink dan ook een grijze zebra vink gekozen waarvan de zwart gekleurde tekeningdelen reeds een kleur reductie hebben ondergaan.

De hoeveelheid eumelanine in de oogstreep blijkt in de praktijk hardnekkigste tekening onderdeel te zijn. Door de vederstructuur van de oogstreep heeft de pastel mutatie hierop

osel

De l

het minst merkbare gevolg. In de keurtechnische aanwijzing wordt deze moeilijkheid dan ook beschreven. Wie echter op een tentoonstelling met pastel grijze zebra vinken hoge ogen wil gooien geeft de oogstreep extra aandacht en tracht ook deze middels selectie tot een loodgrijze kleur terug te brengen.

Soms wordt door liefhebbers de gereduceerde kleur van de oogstreep en borststreep op een ander wijze generaliseerd. Deze liefhebbers selecteren op een iel oogstreepje en een smallere borststreep. Dit is echter niet de bedoeling de oog- en borststreep dienen de zelfde vorm te hebben als de grijze of bruine zebra vink.

In de praktijk blijkt de reductie van de creme-witte wangvlek- en flankkleur vrij redelijk haalbaar. Soms treft men echter pastel grijze zebra vinken aan waar rond de witte stippen in de flank de reductie van het phaemelanine wat minder is dan in de overige delen van de flank. Deze fout is vrij hardnekkig en dient direct voor de kweek te worden uit geselecteerd. Het omhoog lopen van het wit tussen de oog- en snavelstreep is een gevolg van het gebrek aan eumelanine in de baarden van de teugelbevedering. Door selectie op het bezit van voldoende eumelanine kan dit euvel verholpen worden.

Het op de tentoonstelling aanbieden van onvolledig uitgekleurde vogels zal altijd weer tot teleurstellingen leiden. Deze vogels zijn te herkennen aan een warme bruine phaewaaas in de vleugelpennen en een vlekkerige kop en nek kleur.

Het verbeteren van de kleurslag

Anders dan bij de hiervoor beschreven kleurslagen is het verbeteren van pastel grijze kleurslag altijd vanuit de grijze kleur te realiseren. Vaak wordt verteld dat de beste grijze voor de pastel grijs kweek afkomstig is uit de pastel kweek.

Deze uitspraak kan echter niet algemeen zijn. Een grijze afkomstig uit de pastel kweek van beperkte kwaliteit zal niet altijd de beste partner zijn in Uw pastel kweek. Het is beter te zoeken naar geschikte grijze. Een dergelijke grijze zou kunnen voldoen aan de volgende omschrijving Een man met mooie strak afgetekende oog- en borststreep welke reeds in kleur intensiteit zijn teruggelopen.

Ook de kleurdiepte van de wang- en flanktekening mag vrij flets zijn. De kleur van het grijze rugdek dient t.o.v. de vleugelpennen flets te zijn. Daarnaast is voorwaarde dat deze man een fraaie witte buik heeft en elke bruine waas in het rug- en vleugeldek mist.

Bij de foto's:

Foto 1: 1-0 Pastel grijs

Een pastel grijze man met vrij veel contrast in de kop dit ontstaat door een oogstreep welke wat te donker van kleur is. Het rug- en vleugeldek is goed gereduceerd en egaal van kleur. De kleur van de buik mag iets minder creme kleurig zijn. In de bovenstaartdekveren is voor de pastel kenmerkende 3 kleurige staartblok te zien.

Foto 2: 0-1 Pastel grijs

In dit geval een pop waarvan de buikkleur nog wat grauw toont. De kleur van het rugdek is nog iets bruin bewaasd ook kunnen de vleugeldekveren nog net iets egalier. De oogstreep is goed gereduceerd in kleur en is aan de wangzijde mogelijk zelfs iets te licht van kleur. Het formaat van de oogstreep is perfect. Op de bovensnavel zit een klein schubje welke voor het inbrengen op een tentoonstelling even moet worden verzorgd.

Foto 3: 1-0 Pastel bruine

Een pastel bruine man. De zebra vink toont een te ver in kleur gereduceerde borststreep. Hoewel elk contrast is weggefallen dient ook een pastel bruine (of grijze) een licht gekleurde borststreep tonen. Oogstreep en wangvlek zijn wel vrij goed gereduceerd. Dit wil zeggen dat de verschillende kleuren vrij weinig contrast tonen, maar als tekeningonderdeel goed herkenbaar blijven. De opbouw van de flank mag iets regelmatiger. Het vleugeldek kan mogelijk nog iets egalier van kleur.

Foto 4: 1-0 Pastel bruin

Een zeer ver opgebleekte pastel bruine man welke mooi egaal van kleur is. De kleur van het rugdek zou mogelijk iets meer bruin kunnen tonen. De is wang vrij licht van kleur en mag niet verder in kleur gereduceerd worden. Een vogel welke een mooi egaal kleur en tekeningbeeld toont. Deze pastel bruine man kent een reductie van ongeveer 80% en wordt door tropen liefhebbers ook wel een overgoten kleurslag genoemd.

TEKST EN FOTO'S:
Berend Bosch

Duiven van de wereld

Er zijn ruim 300 soorten duiven op de wereld, waarvan 118 soorten vruchtenduiven en 44 soorten grondduiven. De laatste jaren is de liefhebberij voor de duiven weer toegenomen. Wij bedoelen daarmee het houden van duivensoorten in volières en niet de postduiven- of sierduivenliefhebberij.

In het laatste novembernummer van *Onze Vogels* (blz. 499) stond zelfs al een oproep voor deelname aan een werkgroep over duiven. Een goede zaak, want er is een rijkdom aan duivensoorten, waar wij vaak nog weinig van weten. Een werkgroep "Duiven" kan dan een stimulerende rol spelen, om deze soorten te gaan houden. Het is zeker de moeite waard. Wilt u meer weten over deze werkgroep dan kunt u contact opnemen met W. Moed jr., Hengelosestraat 360, 7251 AN Enschede, tel. 053-4337413. Hij heeft al een flink aantal reacties op zijn eerste oproep gehad, waaruit mag blijken dat er behoefte aan een dergelijke werkgroep is.

De duivensoorten zijn breed verspreid over de wereld, alleen op de Noorden Zuidpool komen ze niet voor. De grootste soortenrijkdom is in de tropische gebieden te vinden. Ook de meest kleurrijke duiven komen uit die streken. Meestal zijn dat de vruchtenduiven. De zaadetende soorten zijn iets minder kleurrijk, doch komen veel breder verspreid over de wereld voor. De grootte van de soorten loopt uiteen van de omvang van een mus tot zo groot als een fazant. Het geslachtsverschil tussen de duivin en de doffer is bij veel soorten duiven slecht tot niet te zien. Endoscopisch onderzoek

biedt dan uitkomst, zodat u er zeker van bent dat u een koppel heeft.

De klimatologische omstandigheden, waarin een duif verkeerd heeft in het land van herkomst, zijn zeer belangrijk voor het houden in Nederland. Zo zijn er soorten die winterhard zijn en het andere uiterste zijn de soorten, die je op minimaal 18 graden Celsius moet houden. Belangrijk is het om je bij aanschaf daar eerst van te overtuigen. Dit voorkomt een hoop dierenleed, teleurstellingen bij de duivenliefhebber en een slechte naam van onze hobby.

De kleine duivensoorten kunnen gehouden worden in rennen van 0,80 M breed en 2,00 M lang. Grotere soorten vragen vaak bredere rennen, tot zelfs 2,00 M breed en 3,00 tot 5,00 M lang. Een goed nachthok is voor iedere te houden vogelsoort onontbeerlijk. Alle duivensoorten zijn monogaam en blijven hun hele leven lang bij elkaar. Ze bouwen doorgaans slordige kleine nesten of maken gebruik van reeds bestaande nestgelegenheden. Ook zijn er diverse soorten holenduiven die gebruik maken van nestholten in bomen. De meeste soorten leggen witte eieren. Sommige soorten hebben iets getinte, vaak bruinachtige eieren. De jongen komen naakt en blind ter wereld. Ze worden door beide ouders gevoed met zogenaamde kropmelk, hetgeen alle stoffen bevat die de jongen nodig hebben. Zoals de naam al verraaft, wordt de kropmelk in de krop van de oudervogels aangemaakt. Het is zeer voedzaam en jonge duiven groeien dan ook zeer snel op. Na vier à vijf dagen krijgen de jongen ook vast voedsel, wat in de krop van de oudervogel is voorge-

weekt. Het uitvliegen varieert van 12 tot 20 dagen, afhankelijk van de soort. De jongen zijn dus snel volgroeid en verblijven maar kort in het nest. 3 Tot 4 broedsels per seizoen zijn heel normaal.

Een aantal duivensoorten kan zeer agressief zijn, zodat het huisvesten van één koppel per ren noodzakelijk is. Per soort zult u daar naar moeten informeren, aangezien er ook soorten zijn die zeer vredelievend zijn en ook goed in een gezelschapsvolière tot hun recht komen. Een prima broedpaar kan zelfs onderling weleens agressief gedrag vertonen. Wat dichte beplanting in de volière kan dan zorgen voor een goed toevluchtsoord voor de partner.

Duiven zijn dol op baden. Ze houden zowel van baden in het water, regenbaden, zonnebaden, als zandbaden. In iedere volière dient in ieder geval een waterschaal te staan, waarin je ze regelmatig een bad zult zien nemen. Doen ze dit niet, dan zit er waarschijnlijk iets niet goed met de huisvesting, voeding of gezondheid.

Het transport van duiven kan weleens problemen opleveren. Ze zijn vaak erg schrikkerig en vliegen dan overal tegen aan. Vooral aan de kop raken ze dan de nodige veren kwijt of lopen

ose/

De/

daar letsel op. Daarom dienen voerskisten aan de binnenbovenzijde te zijn voorzien van een zachte laag kunststof, zodat de duiven minder kans op beschadigingen hebben. Ook de hoogte van de kist is van belang. Geef ze niet teveel ruimte om omhoog te kunnen vliegen. Enkele centimeters tussen kop en dak is voldoende.

Na een aantal algemeenheden over duiven willen wij nu 1 soort behandelen. Er is gekozen voor de Celebes-geelborstduif (ook wel Celebes-kwartelduif genoemd), aangezien Th. Engelen daar mee gekweekt heeft.

Celebes-geelborstduif,
Gallicolumba tristigmata

Verspreidingsgebied

Deze duivensoort komt alleen voor op het huidige eiland Sulawesi, voorheen Celebes genaamd. Er is één ondersoort, de *Gallicolumba t. bimaculata*. De nominaatvorm bewoont vooral het noordelijk gedeelte van het eiland, terwijl de ondersoort voorkomt in het midden en zuiden van Sulawesi.

Beschrijving

De Celebes-geelborstduif is de grootste van *Gallicolumba*-soorten. Ze zijn iets kleiner dan een postduif. De kop is grijs, naar de nek overlopend in een groene glans, voorhoofd goudgeel met een witte rand, keel lichtgrijs, bovenzijde vleugels en rug olijfgroen, de onderrug heeft daarover heen een rode glans, dwars over de nek een violetachtige brede halsband, borst en halszijden grijs met groenachtige glans, buik lichtgeel, poten rood, snavel grijs. De duivinnen hebben een iets kleinere kop en snavel. Al met al een kleurrijke vogel om te zien.

Gedrag

Deze soort behoort tot de grondduiven. Ze komt in kleine aantallen voor in de oerwouden van het eiland, zowel in de bergen, als in de lager gelegen gebieden. Het voedsel in de natuur bestaat vooral uit gekiemde zaden en vruchten. Tevens worden uit de grond insecten opgenomen. Met behulp van de poten en de snavel wordt de bodem doorzocht en omgewoeld.

Kweekervaring

De heer Th. Engelen heeft zijn koppel Celebes-geelborstduiven ondergebracht in een binnenruimte van 2.00 x 2.00 x 2.00 M, met daaraan een buitenvolière van 2.00 x 2.00 x 3.00 M. Ze delen deze huisvesting met een koppel toerako's, hetgeen nooit problemen geeft. De toerako's zitten meestal hoog op stok, terwijl de duiven meestal lager vertoeven. Van eni-

ge agressiviteit tussen de duivin en de doffer werd nooit wat waargenomen. De bodembedekking in het nachthok bestaat uit versnipperd beukenhout. In de ren is een laag geel zand aangebracht. In deze buitenren zijn enkele coniferen aangeplant. Gedurende de wintermaanden is het binnenverblijf verwarmd tot plusminus 10 graden Celsius, aangezien de Celebes-geelborstduif beslist niet tegen flinke kou kan.

Als voeding krijgen ze een goede mengeling tortelduivenvoer en wat universeelvoer. Als de toerako's vers fruit krijgen, zijn de duiven als eerste bij de voederbak om zich te goed te doen aan het fruit. Ze nemen dan o.a. appel, banaan en rozijnen tot zich. Verder staat er steeds een bakje grit in de volière.

De duiven kregen de beschikking over een 2 houten nesten, die op respectievelijk 1,75 M en op 0,80 M hoogte werden opgehangen. De nesten hebben een bodemoppervlak van 20 x 20 cm. De bovenkant is open. In de nesten werden onderin tabaksstelen gedaan ter wering van eventuele parasieten. Verder kregen ze berkentakjes en grove dennennaalden als nestmateriaal ter beschikking. Deze nesten werden echter niet geaccepteerd. Wel maakten ze aanstalten om op de voerplank of in de voerbak van de toerako's te gaan broeden. Daarom werd een nestmandje met dezelfde inhoud en een doorsnee van ongeveer 20 cm op de voerplank gezet. De voerplank had een hoogte van 1 meter. Deze nestgelegenheid werd gelijk geaccepteerd, waarna ze begonnen met het aanbrengen van extra nestmateriaal. Het eerste ei werd al snel gelegd en was lichtbruin van kleur. Het bleek helaas onbevrukt. Celebes-geelborstduiven leggen maar 1 ei per legsel. Kort daarna begonnen ze opnieuw. Dit ei was wel bevrucht en het jong werd na een broedduur van 16 - 17 dagen geboren. Zowel de duivin als de doffer hadden het ei bebroed. Het jong groeide goed, maar lag na 7 dagen plotseling dood in het nest. De krop was vol en het jong bleek bij controle geen wormen te hebben. (N.B. Het is zeer belangrijk om deze duivensoort regelmatig te ontwormen.) Na deze mislukking probeerden de duiven het opnieuw. Doch ook dit jong ging binnen een week dood. De ouders gaven het echter niet op en er werd aan een vierde legsel begonnen. Omdat ik bij het eerste jong meelwormen bijgevoerd had en bij het tweede jong pieren, besloot ik bij het derde jong niets bij te voeren. Ik hoopte zodoende een nieuwe teleurstelling te voorkomen. Dit lukte, want het laatste jong vloog na 18 dagen uit. De eerste dagen werden

op de grond doorgebracht, voordat het bij de ouders op stok ging slapen. Het jong werd nog geruime tijd bijgevoerd, voordat het zelfstandig was. Het verkleed van het jong was dof en vaal, maar na ongeveer een half jaar was het nagenoeg gelijk aan de kleur van de oudervogels. Het jong werd geringsd met een ring van 8 mm.

Persoonlijk vind ik duiven rust en gezelligheid uitstralen, daarom zijn het fijne dieren om te houden.

Boekbespreking

De laatste tijd is er weinig nieuwe literatuur verschenen over de duiven van de wereld. Gelukkig heeft sinds kort G. Rösler zijn uitgave van **Die Wildtauben der Erde** uit 1974 geheel herzien en uitgebreid, zodat er een 2e druk kon verschijnen. Het is een prachtige uitgave geworden van Verlag M & H Schaper.

De eerste hoofdstukken van het boek behandelen het gedrag, de huisvesting, de verzorging, de kweek en dergelijke. Daarna worden er 250 pagina's gebruikt om de ruim 300 op de wereld levende soorten duiven te behandelen. Alle soorten, zoals de vruchtduiven, grondduiven, tortelduiven, koekoeksduiven, enz. komen aan bod. Het laatste hoofdstuk gaat zelfs over de reeds uitgestorven soorten. Per soort bespreekt de auteur de verspreiding, de beschrijving, het voorkomen en het gedrag. Van vele soorten is een kwalitatief goede kleurenfoto bij de tekst geplaatst. Het boek heeft een uitgebreide index van 9 pagina's, waarin alle soorten genoemd worden met de Duitse en de Latijnse benaming. Gelet op de toenemende belangstelling voor duiven, zal dit boek in sterke mate bijdragen aan de kennisverspreiding over duiven. Het is een kwalitatief goede uitgave geworden en de eerste reacties van de duivenliefhebbers zijn dan ook zeer positief.

Het boek is ingebonden in een harde kaft en omvat 332 pagina's, 175 kleurenfoto's, 6 kleurenplaten en 29 verspreidingskaartjes. Het is Duitstalig en 24 x 17 cm. Het kost F 89,50/Bef 1630 en is verkrijgbaar bij Vogelboekhandel J & J. Zie de advertentie elders in deze uitgave.

J. Keppel en Th. Engelen

Literatuur:

Die Wildtauben der Erde, Gerhard Rösler
Doves, A Complete Pet Owner's Manual,
M.M. Vriends

osel

De

